

Rouwdiensten

Ordinantie 5 handelt over de eredienst. Daarin komen allereerst de kerkdiensten ter sprake (in artikel 1). Bij deze kerkdiensten wordt gedacht aan de 'gewone' diensten op zondag, maar ook aan de leerdiensten, aan bid- en dankstond voor gewas en arbeid, aan de diensten op oudejaarsavond en nieuwjaarsmorgen, aan trouwdiensten en aan zegenvieringen. In dit verband worden ook genoemd de 'diensten van rouwdragen en gedenken'. Dat is de kerkordelijke benaming van de rouwdiensten. Deze kerkdiensten vallen altijd onder de verantwoordelijkheid van de kerkenraad. In deze kerkdiensten kunnen alleen predikanten van de Protestantse Kerk in Nederland voorgaan en anderen die op grond van ord. 5-5 bevoegd zijn om voor te gaan.

Een rouwdienst kan op verschillende manieren worden ingevuld:

- als een officiële kerkdienst waarin alleen een bevoegde voorganger (meestal een predikant) mag voorgaan, en waarin andere ambtsdragers dienst doen,
- of als een samenkomst met een pastoraal karakter waarin (behalve de predikant of kerkelijk werker met preekbevoegdheid) ook anderen kunnen voorgaan. Vroeger had een rouwdienst (aan huis, in een verenigingsgebouw of in de aula van de begraafplaats) in verre weg de meeste gevallen een dergelijk karakter.

Een andere mogelijkheid is dat het kerkgebouw aan de familie 'verhuurd' wordt of 'ter beschikking gesteld' voor een bijeenkomst die niet van de kerkelijke gemeente uitgaat — en waarvoor de kerkenraad geen inhoudelijke verantwoordelijkheid draagt. In dat geval stelt de gemeente alleen het gebouw beschikbaar (al dan niet tegen vergoeding). Wie er in de afscheidsdienst voorgaat is dan geen verantwoordelijkheid van de kerkenraad en het is geen samenkomst die van de gemeente uitgaat.

(het bovenstaande is overgenomen uit dr. P. van den Heuvel, de Waarheidsvriend, 3 aug. 2006)

Evaluatie

De kerkenraad kan blijkbaar kiezen tussen een aantal kerkordelijke mogelijkheden:

- de eerste is dat de kerkenraad een officiële kerkdienst belegt, waarin de predikant voorgaat.
- de kerkenraad kan er (op pastorale gronden) mee instemmen dat de predikant een rouwdienst leidt die als samenkomst van de gemeente wordt beschouwd. Deze valt wel onder verantwoordelijkheid van de kerkenraad (dat wil zeggen dat de kaders die de kerkenraad gesteld heeft voor een dienst, bijv. met betrekking tot de liturgie, blijven gelden), maar omdat het geen officiële kerkdienst is, is ambtelijke tegenwoordigheid van kerkenraadsleden daarbij niet vereist.
- de kerkenraad wil geen verantwoordelijkheid nemen voor een dergelijke samenkomst maar is wel bereid (op pastorale gronden) het kerkgebouw ter

beschikking te stellen van de familie om een afscheidsbijeenkomst te houden waarin een door de familie te kiezen persoon voorgaat. In dat geval gaat de samenkomst niet uit van de kerkelijke gemeente en draagt de kerkenraad er geen verantwoordelijkheid voor wie de rouwdienst leidt.

Uiteraard kunnen in beide laatste gevallen ambtsdragers op persoonlijke titel aanwezig zijn om aan de familie hun betrokkenheid kenbaar te maken.

Aanbevelingen:

Gezien de steeds herhaalde discussies over een wel of niet ambtelijke dienst, én gezien het lastig oplosbare probleem van aanwezigheid van een ouderling(-kerkrentmeester), kiezen ervoor om elke rouwdienst niet-ambtelijk te laten zijn. Dit is in lijn met de bijeenkomsten die in het verleden aan het sterfhuis werden gehouden, en tevens vanouds in vele (hervormde) gemeenten en kerken gebruikelijk.

We maken op deze manier geen onderscheid tussen mensen. We gaan uit van het principe dat meewerken aan een rouwdienst niet betekent dat wij de keuze(s) die de overledene bij leven gemaakt heeft, goedkeuren. De rouwdienst is ook geen dodenmis, waarbij de overledene aan God wordt opgedragen, maar een moment van herinneren en afscheid nemen, waarin aan de nabestaanden het Woord van God wordt verkondigd.

Bij gemeenteleden hoeft geen onduidelijkheid te bestaan over onze visie op euthanasie, (homo-)seksualiteit, etc.: die visie staat verwoord in aparte documenten, die bij het beleidsplan zijn gevoegd. Onze visie op deze onderwerpen is dus niet af te leiden uit het meewerken aan een rouwdienst.

Het kerkgebouw wordt in principe alleen ter beschikking gesteld voor een rouwdienst wanneer het de uitvaart van een gemeentelid betreft. In bijzondere gevallen neemt de kerkenraad een verzoek in overweging van mensen buiten de gemeente.